SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Annika Parsons

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI LASTENSUOJELULAIN JA LASTENSUOJELULAIN MUUTTAMISESTA ANNETUN LAIN VOIMAANTULOSÄÄNNÖKSEN MUUTTAMISESTA (HE 71/2019 vp)

Perustuslakivaliokunta 20.11.2019

Taustaa

Valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Eduskunta on hyväksynyt 19.2.2019 uuden lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (*hallintoprosessilaki*), joka kumoaa voimassa olevan hallintolainkäyttölain (586/1996). Muussa laissa olevat yleisviittaukset hallintolainkäyttölakiin tarkoittavat uuden hallintoprosessilain 127 §:n mukaan viittausta tähän uuteen lakiin. Hallintoprosessilain voimaantulon myötä 1.1.2020 valittaminen hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen muuttuu valitusluvanvaraiseksi. Tämä koskee myös kaikkia lastensuojelulain 92 §:n 1 momentissa tarkoitettuja asioita ja jatkossa valituslupa vaaditaan mm. hallinto-oikeuden ensimmäisenä asteena antamista tahdonvastaista huostaanottoa, siihen liittyvää sijaishuoltoon sijoittamista koskevista ratkaisuista ja lapsen tutkimista koskevissa asioissa. Poikkeuksista tähän tulisi säätää erikseen laissa.

Jälkihuolto

Lastensuojelulain muuttamista koskeneen hallituksen esityksen (HE 237/2018 vp) hyväksymisen yhteydessä edunkunta hyväksyi lakialoitteeseen (LA 86/2018 vp) sisältyneen lakiehdotuksen jälkihuoltoiän nostamisesta. Lastensuojelulain muutoksen myötä (542/2019) 1.1.2020 kunnan velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen jatkuu siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta. Lakiehdotus ei sisältänyt muutoksia jälkihuollon ikärajan siirtymäsäännökseen, jälkihuollon sisältöön tai itsenäistymisvaroja koskevaan sääntelyyn.

Muutosehdotukset

Lastensuojelulain 6 §:ssä oleva nuoren määritelmä 18–20 vuotiaista muutettaisiin siten, että nuorella tarkoitettaisiin 18–24-vuotiasta. Tämä vastaisi uutta jälkihuollon ikärajaa.

Lastensuojelulain 77 §:n 3 momenttia muutettaisiin siten, että sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimellä olisi velvollisuus maksaa itsenäistymisvarat nuorelle jälkihuollon päättyessä tai viimeistään hänen täyttäessään 25 vuotta, nykyisen 21 vuoden sijasta. Viimesijaisen maksupäivän säätäminen yhteneväiseksi jälkihuollon ikärajan kanssa mahdollistaisi nuoren tukemisen tarvittaessa itsenäistymisvarojen käytössä pidempään. Jos nuori ja sosiaalityöntekijä ovat erimielisiä itsenäistymisvarojen käytöstä tai niiden maksamisesta, asiasta on jatkossakin tehtävä muutoksenhakukelpoinen päätös.

Lastensuojelulain 82, 89 ja 90 §:ssä olevat yleisviittaukset muutettaisiin viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (*hallintoprosessilaki*).

Lastensuojelulain 84 §:n 1 momentin (*Valmisteleva suullinen käsittely hallinto-oikeudessa*) viittaus hallintolainkäyttölain 37 §:n 2 momenttiin muutettaisiin viittaukseksi hallintoprosessilain 47 §:än, joka koskee suullista valmistelua. **Lastensuojelulain 84 §:n 2 momentin** viittaukset hallintolainkäyttölain 37 ja 38 §:än muutettaisiin viittaukseksi hallintoprosessilain 57 §:än, jossa säädetään suullisen käsittelyn järjestämisestä. Vaikka hallintoprosessilakiin sisältyy kumotun hallintolainkäyttölain tapaan myös rajoitettua suullista käsittelyä koskeva säännös, on tarkoituksenmukaista muuttaa lastensuojelulain 84 §:n 1 momentin viittaussäännös koskemaan uutta suullista valmistelua koskevaa hallintoprosessilain 47 §:ää. Suullinen valmistelu voitaisiin hallintoprosessilain mukaan järjestää sen selvittämiseksi, mistä asiaan liittyvistä seikoista oikeudenkäynnin osapuolet ovat erimielisiä sekä mitä selvitystä vaatimusten tueksi on esitettävä. Suullisessa valmistelussa ei kuultaisi todistajia eikä asiantuntijoita. Lastensuojelulain 84 § vastaisi siten sisällöltään voimassa olevaa lakia, mutta viittaukset muutettaisiin vastaamaan uutta lainsäädäntöä.

Lastensuojelulain 92 §:n 1 momentin viittaus (*Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen*) hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittaukseksi hallintoprosessilakiin. Lisäksi kuntien välistä vastuunjakoa koskeva valituslupasäännös poistettaisiin. Muilta osin kyseinen 92 § säilyisi ennallaan. Tämä tarkoittaa, että hallintoprosessilain voimaantulon jälkeen kaikissa lastensuojelulain 92 §:n tarkoittamissa asioissa edellytetään valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Lastensuojelulain muuttamisesta annetun lain (542/2019) siirtymäsäännöstä esitetään muutettavan siten, että lainsäädännön valmistelun lähtökohdan mukaisesti jälkihuollon ikärajan muutosta alettaisiin soveltaa lainmuutoksen voimaantulopäivänä 1.1.2020. Jälkihuollon järjestämisvelvollisuutta koskevaa uutta 75 §:n 3 momenttia ei sovellettaisi takautuvasti niihin lapsiin ja nuoriin, joiden oikeus jälkihuoltoon on päättynyt ennen lain voimaan tuloa.

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 21 § Oikeusturva

Lastensuojelulain 92 §:n 1 momentin (*Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen*) viittauksen muuttaminen viittaukseksi hallinto-prosessilakiin on arvioitava perustuslain 21 §:n mukaisen oikeusturvan näkökulmasta. Hallintoprosessilain voimaantulon (1.1.2020) jälkeen kaikissa lastensuojelulain 92 §:n tarkoittamissa asioissa edellytetään valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta

samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Hallinto-oikeuden muutoksenhakujärjestelmä kokonaisuutena

Muutos valitusluvan pääsääntöisyydestä myötäilee perustuslakivaliokunnan uudempaa, vuodesta 2012 noudattamaa tulkintalinjaa, jonka mukaan valituslupajärjestelmän laajentamiseen ei ole enää syytä suhtautua lähtökohtaisen pidättyvästi. Valiokunta on korostanut, että hallinto-oikeudellista muutoksenhakujärjestelmää on syytä arvioida kokonaisuutena, josta valitusmahdollisuus korkeimpaan hallinto-oikeuteen muodostaa yhden osan. Perustuslakivaliokunta on pitänyt valituslupajärjestelmää ja sen laajentamista tarkasteltaessa keskeisenä varmistua siitä, että muutoksenhakujärjestelmä kokonaisuutena turvaa sekä oikeusturvan saatavuuden ja riittävyyden että asian käsittelyn niin joutuisasti, kuin se on oikeusturvavaatimuksen valossa mahdollista. Tällöin on tarkasteltava etenkin sitä, turvaavatko korkeinta hallinto-oikeutta edeltävät muutoksenhakujärjestelyt kyseisessä asiaryhmässä asian laadun ja merkittävyyden edellyttämät oikeusturvatakeet. Merkitystä on myös sillä, riittääkö korkeimman hallinto-oikeuden velvollisuus tai mahdollisuus valitusluvan myöntämiseen laissa säädettyjen perusteiden täyttyessä turvaamaan oikeusturvan saatavuuden kyseisessä asiaryhmässä. Edellä mainittujen kriteereiden täyttyessä valituslupajärjestelmän soveltaminen on perustuslain 21 §:n valossa yleensä perusteltua (PeVL 32/2012 vp).

Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 21 §:stä ei johdu estettä valituslupasääntelyn ulottamiselle lastensuojeluasioihin – mukaan lukien tahdonvastaista huostaanottoa ja sijaishuoltoon määräämistä koskevat asiat – jos muilla oikeusturvajärjestelyillä kyetään turvaamaan lasten ja heidän perheidensä oikeusturva (PeVL 55/2014 vp).

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 3 artiklan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskeva lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Lapsen edun tulee olla keskeinen arviointiperuste kaikissa lasta koskevissa lastensuojelutoimenpiteissä. Lapsen etu on arvioitava aina tapauskohtaisesti ja yksilöllisesti. Lapsen etua tulee arvioida jatkuvasti eri tilanteissa.

Huostaanotto on tarkoitettu lapsen suojelemiseksi, väliaikaiseksi toimenpiteeksi ja se on lopetettava heti, kun sijaishuollon tarvetta ei enää ole. Perhe-elämän suoja on turvattu perustuslain 10 §:ssä, Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa ja lapsen oikeuksien sopimuksen 9 artiklassa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on toistuvasti korostanut perhe-elämän suojan merkitsevän sitä, että huostaanotto on lähtökohtaisesti väliaikainen toimenpide. Tämän vuoksi viranomaiselta voidaan edellyttää aktiivisia toimenpiteitä perheen jälleenyhdistämiseksi niin pian kuin jälleenyhdistäminen on kohtuudella toteutettavissa. Tuomioistuimen mukaan viranomaiselta on vaadittava vähintään, että perheen ti-

lanne tutkitaan aika ajoin uudelleen sen selvittämiseksi, ovatko perheen olosuhteet parantuneet (mm. EIT K.A. v. Suomi 14.1.2003, R. v. Suomi, 30.5.2006, H.K. v. Suomi 26.9.2006). Sosiaalitoimella on siis velvollisuus edistää aktiivisin toimin huostassapidon lopettamista ja perheen jälleenyhdistämistä. Suomen perustuslain osalta tätä tukee myös viranomaisen velvollisuus turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen (perustuslain 22 §).

Perustuslain 6 §:n 3 momentin mukaan lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Lapsen oikeuksien yleissopimuksen 12 artiklan mukaa sopimusvaltiot takaavat lapselle, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, oikeuden vapaasti ilmaista nämä näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa. Lapsen näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. Tämän toteuttamiseksi lapselle on annettava erityisesti mahdollisuus tulla kuulluksi häntä koskevissa oikeudellisissa ja hallinnollisissa toimissa joko suoraan tai edustajan tai asianomaisen toimielimen välityksellä kansallisen lainsäädännön menettelytapojen mukaisesti.

Lastensuojelulain 5 ja 20 §:ien mukaan lapselle on hänen ikäänsä ja kehitystasoaan vastaavalla tavalla turvattava oikeus saada tietoa häntä koskevassa lastensuojeluasiassa ja mahdollisuus esittää siinä mielipiteensä. Lastensuojelua toteutettaessa on selvitettävä lapsen toivomukset ja mielipide sekä otettava ne huomioon lapsen iän ja kehitystason edellyttämällä tavalla. Kaksitoista vuotta täyttäneelle lapselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti häntä itseään koskevassa lastensuojeluasiassa. Lapsen mielipide voidaan jättää selvittämättä vain, jos selvittäminen vaarantaisi lapsen terveyttä tai kehitystä tai jos se on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Lisäksi asianosaiset voivat aina hakea huostassapidon lopettamista kunnan sosiaalitoimelta ja tarvittaessa valittaa kunnassa tehdystä päätöksestä hallinto-oikeuteen.

Vaikka tahdonvastaista huostaanottoa koskeva asia tulee hallinto-oikeudessa ensi vaiheessa ratkaistavaksi, myös näissä asioissa hallinto-oikeuskäsittelyä edeltää lastensuojeluviranomaisen tekemä lastensuojelutarpeen selvittäminen. Huostaanoton valmistelun aloittaminen ja hakemuksen tekeminen hallinto-oikeuteen edellyttää, että lastensuojeluviranomainen on ensin arvioinut, että laissa säädetyt huostaanoton perusteet ovat olemassa ja valittu ratkaisuvaihtoehto on kyseessä olevan lapsen edun mukainen. Usein huostaanoton taustalla on monivuotinen lastensuojelun asiakkuus ja viranomaiset tuntevat hyvin perheen ja sen ongelmat. Ennen huostaanottopäätöstä perheelle tarkoitettujen avohuollon tukitoimien toimivuutta on arvioitava kunta-tasolla. Hallinto-oikeudella on käytettävissään laaja lapsen ja perheen olosuhteita koskeva kirjallinen aineisto myös hakemuksella vireille tulevissa lastensuojeluasioissa. Tämän aineiston perusteella voidaan arvioida, pitävätkö lastensuojelutoimen perusteena olevat tosiseikat paikkansa ja tehdä lapsen edun mukainen perusteltu ratkaisu lastensuojelutoimien tarpeesta.

Hallinto-oikeudessa asian ratkaisemiseen osallistuu nimenomaan lastensuojeluasioihin perehtynyt asiantuntijajäsen, millä turvataan lapsen edun mukainen ratkaisu. Lisäksi asianosaisilla olisi käytettävissään kaikki hallintoprosessilaissa säädetyt menettelylliset oikeussuojatakeet, kun lastensuojeluasia on hallinto-oikeuden käsiteltävänä. Keskeisiä takeita ovat oikeus suulliseen käsittelyyn ja hallinto-oikeuden velvollisuus asian selvittämiseen lapsen etu huomioiden.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa turvattu oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa toteutuu, kun oikeudenmukainen oikeudenkäynti järjestetään vähintään yhdessä oikeusasteessa.

Valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Arvioitaessa valituslupajärjestelmän perustuslainmukaisuutta perustuslakivaliokunta on huomioinut (PeVL 50/2018 – HE 29/2018 Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa jne.), että valitusluvan asettamisessa valituksen edellytykseksi on kyse siitä, missä laajuudessa korkein hallinto-oikeus tutkii valituksen. Se ei merkitse niin pitkälle menevää rajoitusta muutoksenhakuoikeuteen kuin varsinaiset valituskiellot. Toiseksi on otettava huomioon, että valitusluvan ehtojen täyttyessä korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa. Valitusluvan myöntämisen edellytykset eivät rajoitu ennakkopäätösperusteeseen, vaan lupa on myönnettävä myös asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi tai jos valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy. Perustuslakivaliokunnan mukaan tämä sääntely merkitsee, että oikeusturvaelementti on vahvasti mukana myös ehdotetussa hallinto-oikeudellisessa valituslupajärjestelmässä.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa sovellettava valituslupajärjestelmä ei rajoita muutoksenhakijan oikeutta saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden arvioitavaksi. Jos asiassa on jokin valitusluvan myöntämisen perusteista, korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa. Korkein hallinto-oikeus voi myöntää valitusluvan ennakkopäätösperusteen ohella myös ilmeisen virheen tai muun painavan syyn perusteella. Korkein hallinto-oikeus voi siten ottaa valituslupaa koskevassa harkinnassa huomioon myös oikeussuojan tarpeen yksittäisissä tapauksissa. Lapsen ja perheen oikeusturvan varmistamiseksi, erityisesti huostaanottoa ja lapsen tutkimista koskevien päätösten osalta valitusluvan myöntämisen kynnys ”muu painava syy” -perusteella tulisi säilyttää matalana.

Toisaalta perustuslakivaliokunta on pitänyt valituslupavaatimuksen kohdistamista tuomioistuimen ensimmäisenä asteena antamaan päätökseen poikkeuksellisena muutoksenhakuoikeuden rajoituksena, jolle tulee olla oikeusturvan ja muutoksenhaun kannalta painavat, yleisesti hyväksyttävät ja erityiset perusteet. (PeVL 68/2014 vp. Ks. myös PeVL 33/2012 vp, s. 3/I). Tarkastellessaan valituslupamenettelyn soveltuvuutta huostaanottoa koskevissa asioissa perustuslakivaliokunta on todennut että, tahdonvastaista huostaanottoa koskevat päätökset merkitsevät varsin tuntuvaa puuttumista lapsen ja hänen perheensä perusoikeuksiin. Toisaalta huostaanottoa koskevissa asioissa on valiokunnan mukaan myös sellaisia etenkin lapsen etuun liittyviä seikkoja, jotka puoltavat vahvasti

asian joutuisaa käsittelyä ja huostaanottoa koskevien ratkaisujen lainvoimaiseksi tulemisen nopeuttamista. Perustuslakivaliokunta viittasi tältä osin korkeimman hallinto-oikeuden 17.9.2013 valtioneuvostolle tekemään esitykseen lastensuojelulain muutoksenhakusäännöksen muuttamiseksi (PeVL 55/2014 vp). Esitys koski niin huostaanottoasioita kuin niitäkin lastensuojeluasioita, joissa asiat on ratkaistu ensi asteena hallintopäätöksin. Esityksessään korkein hallinto-oikeus katsoi, että huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskevan asian uudelleen käsittely samassa laajuudessa korkeimmassa hallinto-oikeudessa ei tuo uutta asian arvioimiseksi. Valituksissa näissä asioissa lähtökohtana on yleensä sama tosiseikkoja koskeva erimielisyys, joka on jo hallinto-oikeudessa laajan aineiston perusteella ratkaistu. Korkein hallinto-oikeus toi myös esille, ettei se valtaosassa ratkaisuja muuta hallinto-oikeuden päätöstä.

Oikeusturvaan perusoikeutena sisältyy oikeus saada asiansa käsiteltyä joutuisasti. Hallituksen esityksessä eduskunnalle lastensuojelulaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (252/2006 vp) todetaan lastensuojelulain 90 §:n (Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen) osalta (s.203), että "Kaikissa säännöksessä mainituissa asioissa viranhaltijan päätöksenteon kohteena ovat sellaiset edut, oikeudet tai velvollisuudet, jotka eivät juurikaan sisällä päätöksentekoon kuuluvaa harkintavaltaa, vaan joita koskeva päätöksenteko on hyvin lakisidonnaista. Oikeusturvan kannalta lainvoimaisen päätöksen aikaansaaminen niissä mahdollisimman pikaisesti on hyvin tärkeää."

Valituslupamenettely lyhentäisi lastensuojelua koskevien oikeudenkäyntien kestoa erityisesti niiden asioiden osalta, joissa korkein hallinto-oikeus ei myöntäisi valituslupaa. Tämä edistäisi käsittelyn joutuisuutta, joka on yksi oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin tae. Joutuisuusvaatimus ilmentää osaltaan lastensuojeluasioissa sovellettavaa lapsen edun periaatetta, joka sisältyy myös YK:n lapsen oikeuksien yleissopimukseen. Erityisesti huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskevissa asioissa on lapsen edun mukaista, että oikeusprosessi saadaan päätökseen joutuisasti. Lapsen kiinnittyminen sijaishuoltoon ja lastensuojelun työskentely perheen auttamiseksi on käytännössä mahdollista usein vasta oikeusprosessin päätyttyä.

Perustuslain 6 § Yhdenvertaisuus

Suomen perustuslain 6 §:ssä säädetään yhdenvertaisuudesta. Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä, eikä ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Lasten ja nuorten, joiden oikeus jälkihuoltoon on päättynyt ennen jälkihuollon ikärajan nousun voimaan tuloa (1.1.2020), subjektiivinen jälkihuolto-oikeus ei esityksen mukaan palautuisi takautuvasti voimaan. Esitys on lainsäädännön valmistelun lähtökohdan mukainen eli muutos ei tule takautuvasti voimaan. Näillä

lapsilla ja nuorilla on käytettävissään kaikki yleiset kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon, toimeentulon turvaan, asumisen tukeen, koulutukseen ja työllistymiseen liittyvät palvelut ja tukijärjestelmät. Heille on myös täytynyt laatia tarvittaessa jälkihuollon päättyessä lapsen tai nuoren kanssa yhdessä suunnitelma, johon on kuvattu ja koottu jälkihuollon jälkeen lapsen tai nuoren käytettävissä olevat palvelut. Kunta voi jatkossakin tukea lasta ja nuorta itsenäistymisessä, vaikka hänellä ei ole subjektiivista oikeutta jälkihuoltoon.

Säätäminen jälkihuolto-oikeuden takautuvasta palautumisesta ei ole perusteltua. Takautuva säätäminen tarkoittaisi, että kaikki alaikäiset lapset 24 vuotiaisiin nuoriin saakka, joiden jälkihuolto-oikeus on jo päättynyt, palaisivat takaisin jälkihuollon piiriin lastensuojelun vastuulle. Tähän ryhmään kuuluu nuoria aikuisia, jotka ovat päässeet elämässään eteenpäin ja ovat aikuisten palveluissa.

Yhteenveto

Lastensuojelun toimenpiteissä, myös tahdonvastaisessa huostaanotossa, oikeusturva toteutuu ensisijaisesti hallinto-oikeuden menettelyssä ja sitä edeltävässä lastensuojelun prosessissa. Lastensuojeluviranomaisen on oikeudenkäynnissä osoitettava, että huostaanoton edellytykset täyttyvät ja huostaanotto on lapsen edun mukainen. Hallinto-oikeusvaihe turvaa lastensuojeluasioiden laadun ja merkittävyyden edellyttämät oikeusturvatakeet niin kattavasti, että jatkovalitukseen voidaan poikkeuksetta soveltaa valituslupamenettelyä. Valituslupamenettely ei rajoita korkeimman hallinto-oikeuden mahdollisuutta tutkia hallinto-oikeuden päätöksen laillisuutta sekä menettelylliseltä että sisällölliseltä kannalta. Valituslupa tulee myönnettäväksi aina, kun siihen on oikeudellinen tarve. Pitkät oikeusprosessit ovat raskaita lapsille ja heidän perheilleen ja voivat pahimmillaan vaikeuttaa perheen ja lastensuojelun yhteistyötä siten, että työtä ongelmien korjaamiseksi ei tosiasiassa voida aloittaa ennen kuin oikeusprosessi on päättynyt. Korkein hallinto-oikeus ei muuta valtaosassa asioita hallinto-oikeuden lastensuojeluasioita koskevia päätöksiä. Valituslupamenettelyyn siirtyminen ei vaaranna perustuslain 21 §:n mukaista oikeutta oikeusturvaan ja on perusteltua.

Oikeus jälkihuoltoon pitenee 1.1.2020 alkaen siihen saakka, kun nuori täyttää 25 vuotta. Lakia sovellettaisiin sen voimaantuloajankohtana jälkihuoltoon oikeutettuihin heidän iästään riippumatta. Nykyinen jälkihuoltoa koskeva säännös asettaa jo nyt 21 ikävuoden rajan jälkihuolto oikeudelle ja lainmuutos 25 ikävuoden ikärajan. Lainmuutosta sovelletaan lainsäädännön pääsäännön mukaisesti sen voimaantulosta alkaen, eikä se ole ristiriidassa perustuslain 6 §:n edellyttämän yhdenvertaisuusvaatimuksen kanssa.

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Uudistuksen voimaantulo Laki ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.